

Täysistunto

Torstai 23.11.2017 klo 16.00—19.30

2.2. Suullinen kysymys palvelujen tarjoamisesta paperittomille (Mika Raatikainen ps)

Suullinen kysymys SKT 162/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Raatikainen.

Keskustelu

16.27 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Helsingin kaupunginhallitus päätti tällä viikolla esittää valtuustolle, että laittomasti maassa oleskeleville taataan muun muassa välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet, ilmainen majoitus ja ruoka, oikeus kiireellisen sairaanhoidon lisäksi välttämättömään sairauksien hoitoon, seurantaan, rokotuksiin ja suun terveydenhuoltoon. Lisäksi Helsinki tulee mainostamaan näitä ilmaispalveluja internetissä muun muassa arabian, somalin ja romanian kielillä.

Kaupunginhallituksen esitys vie uskottavuuden turvapaikkamenettelystä. Perussuomalaisten mielestä on järjetöntä tarjota laittomasti maassa oleskeleville lakiin perustumattomia, laajennettuja sosiaali- ja terveystalvaeluja kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen. Kysyisinkin asianosaiselta ministeriltä: Kannattaako hallitus tällaisia toimia? Jos ei, niin mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä varmistaakseen sen, että Suomeen ei kohdistu vyöry hoitoon ja oleskelemaan saapuvia niin sanottuja paperittomia henkilöitä kuormittamaan jo ääriajoilla toimivia sosiaali- ja terveystalvaeluja veronmaksajien kustannuksella?

16.28 Perhe- ja perustalvaeluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimeentulotuen talvaelut ja suomalaisen terveydenhuollon asiat ovat vastuullani, ja vastaan siksi tähän kysymykseen, jonka toki laajensitte koskemaan ehkä laajemminkin turvapaikanhakijoiden asiaa.

Aivan sama kunnallisen itsehallinnon toimivaltakysymys on käsillämmme nyt tämän kysymyksen äärellä kuin äskeisessä aiheessä. Suomalaisilla kunnilla on vapaus tehdä tuontyyppisiä ratkaisuja, mutta lainsäädännön nojalla me tarjoamme vain kiireellisen avun. Siis terveydenhuollon osalta velvoittavalla tavalla on väistämätöntä tarjota kiireellinen apu, ja alaikäisten ja raskaana olevien asia on myös asia erikseen. Eli viestini kuuluu: suomalainen laki ei velvoita tuohon toimintaan, mitä Helsingissä on tehty, mutta minun ymmärrykseeni mukaan Helsingillä on omalla päätöksenteollaan mahdollisuus kaikkeen tuohon, mitä kysymyksessänne kuvailitte.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

16.30 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on tällä hetkellä eduskunnassa käsittelyssä sosiaalihuoltolain muutos, mihin liittyy se, että paperittomilla — niillä, jotka vastaanottokeskuksesta ovat joutuneet jo lähtemään, saaneet kielteisen päätöksen jopa valitusten jälkeen — on oikeus välttämättömiin ja kiireellisiin sosiaalipalveluihin, mikä tarkoittaa yösijaa, ateriala ja lääkkeitä. Eli tämä esitys on tulossa, ja hie-
man yli 5 miljoonaa euroa sinne on hallitus budjetoitunut. Nyt kysyisin: Mitä kaikkea tämä laki pitää sisällään ja mitä kaikkia palveluja — lähinnä katson sinne terveydenhuoltoon myös, esimerkiksi lääkkeisiin — eli kuinka suurta ikkunaa me olemme Suomessa avaamassa näille erilaisille palveluille? Mitä kaikkia sairauksia, mitä kaikkia lääkkeitä? Puhummeko esimerkiksi hepatiittilääkkeistä, jotka ovat hyvin arvokkaita? Samalla kysyn: Kuinka on muualla Euroopassa? Seurataanko tätä samaa lainsäädäntöä, mitä Suomessa ollaan kehittämässä? Esimerkiksi Unkari, Puola, onko siellä myös mahdollisuus saada vas-
taavat sosiaalipalvelut?

16.31 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tunne niin tarkkaan mainitsemienne maiden käytäntöjä, että osaisin tuohon osaan vastata, mutta osaan vastata kysymykseen ensimmäiseen osaan: mainitsemanne esitys sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, jonka ministeriö on antanut, ei laajenna mitään oikeuksia laittomasti maassa oleskeleville sinällään vaan on ainoastaan korvaus valtiolta kunnille näistä toimenpiteistä, joita kunnat tekevät Suomen perustuslain nojalla ja sen velvoittamina näitä kiireellisiä ja välttämättömiä palveluita tarjoten.

Ja miten ministeriö on toiminut, jotta kunnat tietäisivät, mitä tehdä? Me olemme tehneet kunnille ohjeistuksen tästä ja lisäksi toimeentulotukioppaassa — siis suomalaisille kuntatason päätöksentekijöille, jotka käytännön ratkaisuja yleensä juuri sosiaalityön puitteissa tekevät — ohjeistamme lähiaikoina kertomaan tarkemmin, mitä ovat nuo asiat, joita ikään kuin laittomasti maassa oleskeleville tämän hätäavun [Puhemies koputtaa] puitteissa on velvoittavaa tai väistämätöntä tarjota ja mitä ei tarvitse tarjota.

16.32 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää huomata hallituksen selvä linja, että henkilö, joka on saanut kielteisen lainvoimaisen turvapaikkapäätöksen, on Suomessa laittomasti. Ihminen ei ole koskaan laitton mutta se tilanne on, ja hän on laittomasti maassa. Ministeri vastasi aivan oikein siinä, että perustuslaki vaatii välttämättömän huolenpidon tarjoamisen, ja omalta osaltaan kunnat siitä päättävät kunnallisen itsehallinnon puitteissa. Mutta me olemme hallituksessa julkaisseet myös ennakkovaikut-
tamispaperin muuttoliikkeeseen liittyen. Sen hillitsemiseksi ja hallitsemiseksi tärkeimpiä toimia ovat ulkorajojen valvonta, pakolaisten auttaminen lähempänä lähtömaita ja paluupolitiikan vahvistaminen, ja hallitusohjelman mukaisesti sisäinen turvapaikanhakijoiden siirto EU-maiden välillä pitää perustua vapaaehtoisuuteen, ja kaikkien jäsenvaltioiden on osallistuttava siihen. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: mikä on tämänhetkinen turvapaikanhakijatilanne, miltä hakijamäärät näyttävät nyt tämän hallituskauden aikana, ja miten ne ovat kehittyneet tämän hallituskauden aikana?

16.33 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin 2015 meille tuli hyvin paljon turvapaikanhakijoita, ja jos ajattelee siitä tähän päivään, niin on tullut noin 41 000. Tällä hetkellä se on tasaantunut hyvinkin paljon, ja tällä hetkellä tulee varmasti alle 5 000 tämän vuoden aikana, eli ollaan palattu niin sanotusti normaaliin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

Mitä tulee tuohon äskeiseen kysymykseen, niin ei ole kenenkään etu siinä, että täällä maassa oltaisiin laittomasti. Siitä syystä hallitus on tehnyt työtä, että meillä olisi tällainen laittomasti maassa olemisen ehkäisemisen ohjelma, ja me olemme antaneet siitä hyvin paljon ohjeita myös kunnille. On totta, että tällainen välttämätön huolenpito ja toimeentulo pitää huolehtia, mutta se ei saa tulla vetovoimatekijäksi. Se on meille ehdoton tavoite. Ja meidän pitää tehdä kaikkemme, että täällä ei oltaisi laittomasti, koska se on myös tälle henkilölle erittäin vakava asia.

16.34 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudellahan käytiin aika laaja keskustelu paperittomien henkilöiden terveydenhuollosta, ja ilman teknistä ongelmaa tästä salista olisi lähtenyt sellainen laki, joka takaa välttämättömät terveyspalvelut myös paperittomille. Tuota esitystä kannattivat laajalti ihmisoikeusjärjestöt, lasten oikeuksien puolesta toimivat järjestöt ja terveysjärjestöt paitsi sen takia, että se on inhimillistä, niin myös sen takia, että se on taloudellisesti järkevää. On paljon järkevämpää antaa ennaltaehkäisevä diabeteslääke kuin tehdä akuuttiajalla amputointeja. On järkevämpää testata raskaana oleva nainen kuin hoitaa vastasyntynyttä hiv-positiivista. Monet kunnat, nyt kun se laki täällä kaatui, ovatkin omassa toiminnassaan toteuttaneet tämän muutoksen tai osia siitä. Emmekö voisi tuoda sitä myös tällä kaudella [Puhemies koputtaa] tähän saliin?

16.35 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten, edustaja, kysymyksessänne totesitte, yksittäisistä kunnista, täällä mainittu Helsinki on päätenyt siihen ja päättänyt laajentaa lakisääteisiä oikeuksia laajemmiksi siten, että hoito koskee maassa laittomasti oleskelevia. Terminologian "paperittomat", "laittomasti maassa oleskelevat" ihmisryhmä on silloin ehkä rajautunut hieman eri tavalla myös keskusteluissa. Totean lyhyesti tähän: hallituksella ei ole aikeita tuoda esitystä tällaisesta. Asia on hallituksen sisällä aikanaan keskusteltu. [Välihuutoja]

Kysymyksen käsittely päättyi.